

Sygn. akt II C 300/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSO Katarzyna Jakubowska – Pogorzelska

Protokolant: Dawid Siemienkowicz

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2013 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. K. (1)

przeciwko A. K., M. J. (1), J. J.

o uznanie za niegodnych dziedziczenia

1. oddała powództwo

2. zasądza od powódki D. K. (1) na rzecz pozwanych A. K., M. J. (1) i J. J. kwotę 7 217 (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu

Sygn. akt **II C 300/12**

UZASADNIENIE

Powódka D. K. (1) wniosła o uznanie pozwanych M. J. (1), J. J. i A. K. za niegodnych dziedziczenia po zmarłej w dniu 18 marca 2010 roku M. M. oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pozew, k. 2-4, protokół, k. 241). Powódka podniosła, że pozwani są niegodni dziedziczenia, albowiem ukryli fakt istnienia testamentu sporządzonego wcześniej przez spadkodawczynię M. W. M., aniżeli testament na podstawie, którego pozwani M. J. (1) i J. J. nabyli spadek po zmarłej.

Pozwani M. J. (1), J. J. i A. K. wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na ich rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew, k. 21-26, protokół, k. 241). W pierwszej kolejności pozwani podnieśli, że powódka nie ma interesu w wytoczeniu powództwa, po wtóre zaś, że nie zachodzą przesłanki uzasadniające uznanie któregokolwiek z pozwanych za niegodnego dziedziczenia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Spadkodawczyni M. M. zmarła w W. w dniu 18 marca 2010 roku. Miała ona dwoje dzieci : pozwaną A. K. oraz syna W. K., który zmarł w roku 1998, to jest przed śmiercią spadkodawczyni. Mąż spadkodawczyni zmarł w latach 80-tych ubiegłego wieku. Pozwana A. K. ma dwoje dzieci : pozwanych M. J. (1) i J. J.. Jest rozwiedziona. Powódka D. K. (1) jest siostrą stryjeczną pozwanej A. K..

Spadkodawczyni M. M. w dniu 17 maja 1999 roku sporządziła testament notarialny, w którym powołała do całego spadku powódkę D. K. (1). Kierowała nią chęć pomocy córce A. K., która znajdowała się wówczas w trakcie rozliczeń finansowych z byłym mężem. W dniu 01 lipca 2009 roku spadkodawczyni sporządziła kolejny testament własnoręczny,

w którym powołała do dziedziczenia pozwanych M. J. (1) i J. J.. We wrześniu 2010 roku wystąpili oni do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w W. o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej M. M.. Postanowieniem z dnia 07 marca 2011 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w W. stwierdził, że spadek po M. M. na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 01 lipca 2009 roku nabyli pozwani M. J. (1) i J. J.. W skład spadku wchodziły udziały we własności nieruchomości zamieszkałej przez spadkodawczynię przed śmiercią znajdujących się w W. przy ul. (...). W trakcie postępowania spadkowego pozwani mieli wiedzę o istnieniu testamentu notarialnego, jednakże z uwagi na fakt, że dysponowali nowym testamentem spadkodawczyni nie podnosili tej okoliczności, nie byli także wprost pytani o wiedzę na temat innych testamentów aniżeli złożony przez nich do akt sprawy.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o następujące dowody : odpisy skróconych aktów zgonu, k. 2, k. 25 akt I Ns 1176/10, odpisy skróconych aktów urodzenia, k. 3-4 akt I Ns 1176/10, testament notarialny, k. 19 akt I Ns 1033/11, oświadczenie, k. 31, zeznania świadków : D. K. (2), k. 75-78, M. B., k. 78-81, 194A, R. M., k. 81-84, 194B-194C, B. J., k. 115-119, S. B., k. 119-122, M. J. (2), k. 192-193, D. G., k. 193-194A, R. G., k. 194C-195, M. P., k. 195-199, przesłuchanie stron, k. 233-241.

Brak było podstaw do kwestionowania złożonych dokumentów, jako dowodów w sprawie. Zostały one sporządzone przez właściwe podmioty i nie były podważane przez żadną przez stron.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i dowodowi z przesłuchania stron które były spójne i logiczne w zakresie istotnych dla sprawy okoliczności faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo jest niezasadne.

Zgodnie z art. 929 zd. 1 kc, uznania spadkobiercy za niegodnego może żądać każdy, kto ma w tym interes. Krąg uprawnionych do wytoczenia powództwa ujmowany jest bardzo szeroko – może to być każda osoba, która posiada interes majątkowy lub niemajątkowy w uznaniu spadkobiercy za niegodnego. Ustawa nie wymaga, aby chodziło o interes prawny. Powództwo więc może być wytoczone przez każdą osobę zainteresowaną w stwierdzeniu niegodności. Tym samym na gruncie niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, że powódka D. K. (1) miała interes w wytoczeniu powództwa, albowiem dysponowała testamentem notarialnym, w którym została powołana do spadku przez zmarłą M. W. M..

W art. 928 kc ustawodawca ściśle określił przyczyny uznania za niegodnego dziedziczenia. Przyczyny te mają charakter wyczerpujący i wyłączny. Należy przy tym zdecydowanie odrzucić możliwość stosowania instytucji niegodności w odniesieniu do stanów faktycznych niemieszczących się w dyspozycji art. 928 § 1 kc (tak też Elżbieta Skowrońska-Bocian (w:) Komentarz do Kodeksu cywilnego, Księga Czwarta, Spadki, Lexis Nexis). Przyczyny niegodności wymienione w art. 928 § 1 kc zostały podzielone przez ustawodawcę na trzy grupy. Pierwsza z nich obejmuje sytuacje, gdy spadkobierca dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy. Druga obejmuje sytuacje, gdy spadkobierca podstępem lub groźbą nakłonił spadkodawcę do sporządzenia lub odwołania testamentu albo w ten sam sposób przeszkodził mu w dokonaniu jednej z tych czynności. Trzecia grupa przyczyn obejmuje sytuacje, gdy spadkobierca umyślnie ukrył lub zniszczył testament spadkodawcy, podrobił lub przerobił albo świadomie skorzystał z testamentu podrobionego lub przerobionego przez inną osobę. To właśnie na trzecią okoliczność powódka powoływała się w toku procesu, przy czym Sąd uznał, że jej argumentacja nie wypełnia dyspozycji art. 928 § 1 pkt 3 kc. Hipoteza wskazana w treści punktu 3 odnosi się wyłącznie do takich sytuacji, w których można by mówić o celowym dążeniu pozwanych do zniweczenia skutków rozporządzenia testamentowego dokonanego przez spadkodawczynię M. W. M. na rzecz powódki D. K. (1). Sytuacja taka nie wystąpiła na gruncie przedmiotowej sprawy. Intencja pozwanych nie wiązała się z próbą ukrycia testamentu notarialnego spadkodawczyni i stania się w związku z tym spadkobiercami ustawowymi po zmarłej, ani też nie wynikała z chęci pozbawienia spadku powódki. Pozwani M. J. (1) i J. J. dysponowali bowiem kolejnym testamentem spadkodawczyni sporządzonym później, aniżeli testament notarialny, którego treść była sprzeczna z treścią testamentu sporządzonego wcześniej. Testament własnoręczny na podstawie, którego pozwani M. J. (1) i J. J. nabyli spadek, został sporządzony w roku 2009, podczas, gdy uprzedni testament notarialny pochodzi

z roku 1999. Stosownie do treści art. 946 kc, odwołanie testamentu może nastąpić bądź w ten sposób, że spadkodawca sporządzi nowy testament, bądź też w ten sposób, że w zamiarze odwołania testament zniszczy lub pozbawi go cech, od których zależy jego ważność, bądź wreszcie w ten sposób, że dokona w testamencie zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień. W związku z czym w sprawie nie można mówić o wypełnieniu dyspozycji art. 928 § 1 pkt 3 kc, bowiem doszło wyłącznie do sytuacji, w której spadkodawczyni poprzez sporządzenie nowego testamentu odręcznie wyraziła swoją wolę odwołania sporządzonego wcześniej testamentu notarialnego powołując do dziedziczenia inny krąg osób. Z treści protokołu rozprawy jaka odbyła się przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Pragi –Południe z dnia 7 marca 2011r. nie wynika również ażeby wnioskodawcy zapewniali iż spadkodawczyni nie pozostawiła innych testamentów aniżeli własnoręczny. Niezależnie od tego okoliczność ta nie ma znaczenia w sprawie bowiem nie podanie informacji o odwołanych testamentach notarialnych nie stanowi umyślnego ukrycia testamentu spadkodawcy, o której to przesłance mowa w art. 928 § 1 pkt. 3 k.c.

Postępowanie dowodowe nie wykazało także ażeby którakolwiek ze stron podstępem lub groźbą nakłoniła spadkodawcę do sporządzenia testamentu notarialnego na rzecz powódki D. K. (1) a strona powodowa nie powoływała się na tę okoliczność w toku postępowania. W tej sytuacji Sąd oddalił wniosek pełnomocnika pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego ds. badania pisma ręcznego na okoliczność pochodzenia adnotacji na kopercie dotyczącej testamentu notarialnego z 17 maja 1999r (k 31- oryginał w aktach sprawy o stwierdzeniu nabycia spadku). Wniosek ten był zgłoszony w celu wykazania, że pozwani byli przekonani co do skuteczności odwołania tego testamentu przez spadkodawcę i woli powołania swej córki i wnuków z wyłączeniem powódki (k 127). , a okoliczność ta w świetle brzmienia art. 928 k.c oraz treści protokołu rozprawy z 7 marca 2011r. nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

O kosztach procesu Sąd orzekł stosownie do zasady odpowiedzialności strony przegrywającej proces na podstawie art. 98 kpc. Na zasądzoną kwotę składa się stawka minimalna wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika pozwanych wynosząca 7.200 złotych (§ 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu) oraz zwrot opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych.

Zarządzenie :

(...)